

**CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATAREA DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ**

București, Piața Valter Mărcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: cncd@cncd.org.ro
Operator de date cu caracter personal nr. 11375

**HOTĂRÂREA NR. 311
din data de 27.06.2011**

Dosar nr.: 352/2010

Petiția nr.: 7539/23.09.2010

Petent: G D M

**Reclamați: A L I D , M M , M V
M L , N I , U V , U M , J C**

Obiect: petenta solicită un punct de verede al CNCD, cu privire la faptul că reclamații exercită presiuni asupra acesteia, în ce privește mutarea copilului ei, de la clasa V-A la V-B, din cauză că fetița suferă de *sindromul Down* și că este violentă cu copii din clasă.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților.

I.1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentei:

I.1.1. G D M , cu domiciliul în mun.

I.2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamaților:

I.2.1. A L , cu domiciliul în

I.2.2. I D ., cu domiciliul în

I.2.3. M M , cu domiciliul în

I.2.4. M V , cu domiciliul în

I.2.5. M L ., cu domiciliul în

I.2.6. N I , cu domiciliul în

I.2.7. U V , cu domiciliul în

I.2.8. U M , cu domiciliul în

I.2.9. J C , cu domiciliul în

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

1. Petenta solicită un punct de vedere al CNCD, cu privire la faptul că reclamații exercită presiuni asupra acesteia, în ce privește mutarea copilului ei, de la clasa V-A la V-B, din cauză că fetița suferă de **sindromul Down** și că este violentă cu copiii din clasă. Deasemenea, petenta pune în vedere un posibil comportament abuziv al directorului școlii, comportament ce ar avea legătură cu posibile fapte penale, după cum și aceasta susține, punând în vedere faptul că a făcut o plângere penală în acest sens.

III. Procedura de citare

3.1. Petenta a fost citată prin adresa nr. 7919/06.10.2010, părțile reclamate prin adresele înregistrate cu nr.7927/06.10.2010, 7926/06.10.2010, 7925/06.10.2010, 7924/06.10.2010, 7923/06.10.2010, 7922/06.10.2010, 7921/06.10.2010, 7920/06.10.2010,7918/06.10.2010 . La termenul de audieri din data de 04.11.2010, părțile nu au fost prezente.

IV. Susținerile părților Susținerile petentei

1. Petenta susține că, în urma unei solicitări de a muta copilul la o clasă paralelă, a părinților elevilor din clasa în care este încadrat și copilul acesteia, a solicitat direcțiunii școlii invitarea unui psiholog specializat cu rolul de a mediat situația conflictuală dintre petentă și părinții în cauză. Față de solictarea petentei, aceasta susține că marți, 14 septembrie 2010, direcțiunea a înțeles să organizeze un consiliu de administrației, fără a o invita și pe petentă.
2. Petenta pune în vedere că, față de prezenta cauză, există un dosar civil în soluționare, ce are ca obiect cererea de daune morale, în contradictoriu cu Ministerul Educației, Cercetării și Inovării și Inspectoratul Școlar al Municipiului Bacău.
3. Petenta susține că în data de 17 februarie 2010, a avut loc sedința comitetului de părinți al școlii, iar în data de 19 februarie, directorul școlii, i-a comunicat că are reclamații de la părinții colegilor de clasa ai fiicei petenti, deoarece aceasta ar fi agresat colegii de clasă.
4. Petenta formulează cerere către direcțiunea școlii de a soluționa amiabil conflictul dintre aceasta și părinții colegilor de clasă ai fiicei sale, solicitând printre altele și procesul verbal al ultimei ședințe a comitetului de părinți, din data de 17.02.2010, comitet ținut fără participarea petentei, și fără informarea acesteia asupra subiectului de discuție, respectiv cazul fiicei sale. Răspunsul școlii a fost în sensul că nu a avut loc nici o sedință, despre care face vorbire în adresa menționată mai sus.
5. În data de 13 septembrie 2010, la începutul anului școlar, petenta a fost scoasă din clasă, și în prezența directorului școlii, a fost agresată verbal de către un grup de părinți ai colegilor de clasă ai fiicei sale, cerându-i să își mute copilul din clasa V-A, în clasa V-B. Petenta consideră că aceștia au avut ca scop intimidarea acesteia, deoarece a doua zi era programată înfățișarea în dosarul

civil de la Tribunalul Bacău. Astfel, grupul de părinți solicită mutarea copilului într-o clasă paralelă, față de comportamentul agresiv al copilului și față de atitudinea jignitoare și lipsită de orice intenții de comunicare a mamei. Petenta susține că nu copilul era problema acesteia adunări, ci ea, petenta.

6. Petenta **solicită comunicarea unei poziții oficiale a CNCD**, față de situația prezentată.

7. Prin adresa **nr.8720/02.11.2010**, petenta depune **punct de vedere**, prin care aduce la cunoștință faptul că în data de 24.09.2010, la ședința de consiliu de administrație a școlii, dl. J C a început să țipe și să o jignească pe petentă, cerându-i să iasă afară, deoarece era ședință cu părinții, nu cu elevii, petenta fiind prezentă la ședință împreună cu copilul.

8. După părăsirea sălii în care a avut loc ședința în cauză, părinții prezenți la ședință au început să vocifereze la adresa petentei, chemând-o la discuții. Petenta consideră că respectivii au procedat astfel deoarece aceștia au fost **amenințați, manipulați sau li s-a promis diverse avantaje, pentru a acționa în acest fel**. Petenta consideră că a participat „*eroic*” la ședința din 24.09.2010, la care nu au fost prezente decât mame ale elevilor din clasa V-A, constând cu stupoare că a fost semnată o listă de semnături ce avea ca obiect expulzarea petentei din școală.

9. Deși și-a îndeplinit promisiunea de a sta la ușa clasei, în timpul orelor de curs, direcțiunea școlii nu a depus nici un fel de diligență pentru a asigura fiicei petentei, un profesor de sprinjin, în cadrul orelor de curs, sprijin pentru stabilirea unui curriculum adaptat nevoilor acesteia, dimpotrivă, acesta asigurând elevei „*o bancă individuală, în fața rândului de la ușă*”.

10. Considerând că viața copilului este în real pericol, petenta a decis să continue greva tăcerii și să intre la ore pentru a-și supraveghea copilul.

11. Petenta pune în vedere faptul că, diferit față de ceilalți părinți ai elevilor, în cazul ei a fost solicitat prezentarea unui aviz psihologic, așa cum este solicitat tuturor cadrelor didactice, pentru a putea intra în contact zilnic cu elevii.

12. Petenta precizează că în baza dispozițiilor legale, a formulat plângere penală împotriva directorului școlii, J C , pentru sancționarea acestuia conform legii penale, în temeiul prevederilor legale ce sancționează **tortura, abuzul în serviciu contra intereselor persoanelor, abuzul în serviciu prin îngrădirea unor drepturi și neglijența în serviciu**.

Sușinerile părților reclamate

1. Prin adresa nr.8569/27.10.2010, **reclamatul A L** , unul dintre părinții elevilor din clasa în speță, prin Cabinet de Avocat D F , depune punct de vedere, prin care precizează că față de petiția în cauză, invocă **excepția lipsei calității procesuale pasive**, în sensul în care, în cadrul petiției, petenta nu face referire la un anume comportament discriminatoriu al acestuia, respectiv nu îi sunt imputate nici una dintre faptele prezentate.

2. Reclamatul consideră că, față de hotărârea Consiliului de Administrație al școlii, prin care s-a decis ca eleva să rămână în continuare în clasă, prezenta cauză a rămas fără obiect, conform OG nr.137/2000.

3. Față de fondul petiției, reclamatul pune în vedere faptul că poziția pe care a adoptat-o față de eleva în cauză, are legătură exclusiv cu comportamentul violent al acestia, în sensul în care prin adresele înaintate direcțiunii școlii, a fost invocat comportamentul agresiv al acesteia, de fiecare dată.
4. Reclamatul, din punctul de vedere al art.14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, consideră că nu ne putem afla într-o situație de discriminare, devreme ce articolul în cauză are în vedere distincții între situații analoge, fără existența unei justificări rezonabile, conform interpretării Curții Europene a Drepturilor Omului. Astfel, reclamatul pune în vedere că, chiar dacă copilul în cauză nu ar fi suferit de nici o boală, tot ar fi solicitat mutarea acesteia, dacă comportamentul ar fi fost violent față de colegii de clasă, reclamatul punând în vedere faptul că și copilul acestuia a fost lovit, în timpul orelor, de către copilul petentei, fără vreun motiv anume.
5. Deasemnea, reclamatul consideră că, față de încadrarea medicală (gradul de handicap I grav QE 35), copilul ar trebui înscris într-o instituție specială, unde să beneficieze de tratament adecvat.
6. În concluzie, reclamatul solicită CNCD să constate că faptele prezentate în cadrul petiției, nu sunt fapte de discriminare, conform OG 137/2000.
7. Prin adresa nr.8684/01.11.2010, **reclamatul U V** pune în vedere faptul că nu a participat la acel „*veritabil tribunal al poporului*” din data de 13.09.2010, conform procesului verbal de ședință.
8. În calitate de părinte al unui coleg de clasă al elevei S D Teodora, acesta consideră că nu copilul este vinovat de situația conflictuală, cât comportamentul și prezența petentei, care nu are control asupra reacțiilor fiicei sale și înrăutățește relațiile dintre colegi. Deasemenea, reclamatul pune în vedere faptul că de fiecare dată când copilul a fost însoțit de către bunica acesteia, la școală nu au exista asemenea probleme.
9. Prin adresa nr.8754/02.11.2010, **reclamații** depun **punct de vedere**, prin care aceștia susțin că eleva S D T a fost încadrată în anul 2006, venită dintr-un alt areal școlar, primită la insistențele mamei, deși copilul era diagnosticat cu un handicap sever grad I, Sindrom Langdon Down, de QE 35, ceea ce recomanda îngrijire specială.
10. În această perioadă, eleva a fost însoțită de mamă, bunică sau o altă persoană. Prezența mamei în clasă nu a fost întotdeauna o algere fericită, deoarece aceasta a reușit să creeze, prin diferite afirmații, o stare conflictuală între ea, elevi și părinți. Deși părinții au căutat de fiecare dată o rezolvare amiabilă, niciodată nu s-a putut discuta civilizată cu petenta.
11. Reclamații pun în vedere faptul că în cadrul ședinței din data de 17.02.2010, nu a fost discutată excluderea sau mutarea copilului petentei, conform procesului verbal de ședință. Faptul că părinții copiilor au adus la cunoștință neajunsurile legate de comportamentul elevei și al mamei în cauză, reclamații nu consideră a fi un act de discriminare, ci mai mult o încercare de mediere.
12. În data de 13.09.2010, părinții elevilor din clasa V-A, s-au prezentat la direcțiunea școlii, cu solicitarea de a soluționa cumva problema ce ține de prezența petentei în clasă, în timpul orelor de curs. În vederea unei medieri,

petenta a fost invitată la o discuție cu acești părinți. Prezentă la discuții, petenta nu a oferit posibilitatea prezentării problemelor pe care părinții în cauză doreau să le discute, având o atitudine ostilă. În acea ședință, conducerea școlii i-a oferit posibilitatea mutării elevei în clasa V-b, în vedere dezamorsării situației conflictuale, petenta afirmând că nu va muta copilul, chiar dacă toți ceilalți elevi vor pleca la alte școli. Astfel, părinții au adresat o cerere direcțiunii școlii, prin care solicitau mutarea elevei S D T , la o clasă paralelă, datorită comportamentului acesteia precum și al mamei sale.

13. Astfel, petenta a înțeles să nu mai aducă copilul la școală, din data de 14.09.2010, și să intre în greva tăcerii, ignorând solicitările direcțiunii școlii de a se prezenta pentru a soluționa situația.

14. Cu privire la data de 14.09.2010, reclamații pun în vedere că nu a avut loc nici o ședință a unui consiliu de administrație, acesta având loc în data de 22.09.2010, consiliu la care au participat Asociația Sindrom Down Bacău, un reprezentant al părinților, un cadru didactic, un reprezentant al organizației de sindicat din cadrul școlii și petenta. De menționat că pe parcursul discuțiilor, petenta a avut un comportament agitat și amenințător. În final, Consiliul a hotărât ca elvea S D T , să rămână în clasa V-A, cu condiția ca mama acesteia să nu participe la orele de curs, cu posibilitatea de a aduce eleva la școală, de a o supraveghea pe timpul pauzelor, dar în timpul orelor de curs să fie prezent un alt însoțitor decât dânsa, condiții cu care petenta a fost de acord.

15. Reclamații consideră că faptele prezentate în cadrul petiției, nu constituie fapte de discriminare, conform OG nr. 137/2000.

16. Începând cu data de 04.10.2010, petenta a adus copilul la școală rar, după bunul plac, nerespectând orarul clasei și deranjând elevii.

17. Ignorând condițiile stabilite în ședința din 22.09.2010, petenta intră abuziv la orele de clasă, creând prin atitudine o teamă atât elevilor cât și cadrelor didactice.

18. Cu privire la eleva S D T , pe perioada celor patru ani, aceasta a avut acumulări minime, apropiate de nivelul clasei I, fapt ce nu se mai poate admite pentru clasele V-VIII, acumulările făcute nepermițând adaptarea unei curricule precum este recomandată în Certificatul de expertiză și orientare școlară/profesională nr.200/21.09.2010.

19. Prin adresa nr.9389/22.11.2010, reclamații depun **punct de vedere**, prin care aceștia pun în vedere faptul că, față de afirmația petentei cum că inspectoarea nu ar fi avut ce să caute la ora de curs, prezența dnei D L de la ISJ Bacău, la o oră de curs, a fost cerută de o adresă din partea Ministerului Educației, aceasta realizând o anchetă în cauză, față de reclamația petentei depusă la Minister.

20. În urma anchetei, dna Inspector a concluzionat că elevei S D T nu i se poate adapta un curriculum care să cuprindă un minim cerut de programele disciplinelor predate la clasa V, eleva deținând abilități apropiate de nivelul clasei I.

21. Reclamații consideră că ar trebui să se aibe în vedere interesul copilului, în acest caz să fie urmată recomandarea de **școală specială** dată de Comisia Internă de Evaluare Continuă din cadrul școlii speciale „Maria Montessori”

Bacău, precum și recomandarea inspectorului de la ISJ, și nu solicitarea mamei, care în dorința de a o menține la o școală de masă, nu realizează că în loc să îi facă un bine copilului, aceasta îi face un mare deserviciu, supunând-o la eforturi ce o depășesc.

22. Reclamații mai pun în vedere faptul că petenta nu mai aduce copilul la școală, din data de 01.11.2010, fără vreo motivație anume.

V. Motivele de fapt și de drept.

1. **În fapt, Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD), raportat la prezenta cauză, are în vedere un posibil tratament discriminatoriu, pe criteriul de boală cronică necontagioasă (sindrom DOWN), tratament concretizat prin solicitările părinților copiilor din clasa în care este încadrat copilul petentei, de a muta copilul la o clasă paralelă, datorită unui posibil comportament neadecvat al copilului, precum și al petentei.**

2. Într-un final, în data de 22.09.2010 se stabilește ca fetița să rămână în continuare în clasă, dar petenta să nu mai participe la orele de curs.

3. Astfel, **emiterea punctului de vedere**, în prezenta cauză se referă la **2 aspecte**, respectiv solicitările comitetului de părinți de la nivelul clasei V-A, de a muta copilul la o clasă paralelă, și un anume comportament abuziv, ce ține de aspecte de competență legală a organelor de urmărire penală, după cum și petenta recunoaște, prin depunerea unei sesizări penale împotriva directorului școlii.

4. **În drept**, Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, având în vedere dispozițiile **art.63 din Procedura Internă de Soluționare a Petițiilor și Sesizărilor**, publicată în Monitorul Oficial nr. 348 din 6 mai 2008, ce prevede că „(1) Colegiul director se va pronunța mai întâi asupra excepțiilor de procedură, precum și asupra celor de fond care nu mai necesită, în tot sau în parte, analizarea în fond a petiției.(2) Excepțiile vor putea fi unite cu fondul dacă este nevoie să se administreze dovezi în legătură cu soluționarea în fond a petiției.” și ale **art.64**, din aceeași procedură mai sus menționată „(1) Când în fața Colegiului director se pune în discuție competența acestuia, se va indica instituția sau un alt organ competent. (2) Dacă este nevoie să se administreze dovezi în legătură cu soluționarea în fond a petiției, excepția va fi unită cu fondul.(3) Colegiul director va trece la soluționarea petiției, cel nemulțumit putând ataca hotărârea asupra fondului la instanța de contencios administrativ, potrivit legii.”

5. Pe cale de consecință, avem în vedere faptul că, în ce privește prezenta cauză, sunt ridicate anumite excepții, pe care Colegiul trebuie să se pronunțe cu prioritate.

6. Astfel, față de excepțiile invocate de reclamatul **A L** Colegiul **respinge excepția lipsei calității procesuale pasive a reclamatului**, având în vedere faptul că acesta este unul dintre părinții care au semnat solicitarea din data de 13.09.2010, relativ la faptul că acesta consideră că nu îi sunt imputate nici un fel de acuze.

7. Când privește **excepția lipsei obiectului**, față de obiectul prezentei cauze, **Colegiul respinge excepția mai sus invocată**, în sensul în care avem în

vedere presiunile exercitate de către reclamați, pentru mutarea copilului la o clasă paralelă, raportat la boala de care suferă copilul petentei.

8. **Colegiul** reiterează că un aspect definitoriu al discriminării îl constituie faptul că diferența de tratament este bazată pe o caracteristică, respectiv un **criteriu interzis**. Ca atare, tratamentul aplicat trebuie să fie diferit de cel care a fost sau ar fi aplicabil unei persoane dintr-un grup relevant, în circumstanțe similare sau comparabile. Or, **discriminarea directă** presupune atingerea adusă beneficiului unui drept al persoanei discriminate tocmai datorită apartenenței acesteia la un grup (de exemplu: origine rasială sau etnică, religie, etc). Din acest punct de vedere discriminarea directă presupune o **legătură de cauzalitate** identificabilă între actul sau faptul diferențierii și apartenența la una dintre caracteristicile sau unul dintre criteriile cuprinse în norma juridică și individualizate la persoana care este supusă discriminării.

9. Această legătură de cauzalitate reiese din definiția cuprinsă în art.2 al O.G. 137/2000, republicată, în particular, prin utilizarea sintagmei „**pe bază de**”, dispunând că prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, „**pe bază de...**”. Legătura de cauzalitate presupune considerarea motivului sau a motivelor care au stat la baza actelor aplicate în cauzele de discriminare (*tratamentul diferențiat*) și impun a analiza dacă un criteriu interzis (*origine rasială sau etnică, vârstă, dizabilitate, sex, etc.*) invocat de către reclamant (**petent**), constituie un factor relevant sau determinant, în acțiunea sau inacțiunea imputată pârâtului (**reclamatului**).

10. Astfel, **natura discriminării**, sub aspectul ei **constitativ**, decurge tocmai din faptul că diferența de tratament este determinată de existența unui criteriu, ceea ce presupune o legătură de cauzalitate între tratamentul diferit imputat și criteriul interzis de lege, invocat în situația persoanei care se consideră discriminată. Același raționament este aplicabil și în cazul **discriminării indirecte**, astfel cum este prevăzut în art.2 alin.3 din O.G. 137/2000, republicată, cu precizarea că **raportul de cauzalitate este indirect**, și cu atât mai mult în cazul **hărțuirii**, așa cum este reglementată în art.2 alin.5 al ordonanței mai sus menționate. În cazul hărțuirii, **raportul de cauzalitate este direct**, iar acest aspect rezultă din însăși formularea dată de legiutor, în speță „*comportamentul pe criteriu de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convongeri, gen, orientare sexuală, apartenență la o categorie defavorizată, vârstă, handicap, statut de refugiat ori azilant sau orice alt criteriu care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv.*”

11. Astfel, Colegiul trebuie să analizeze, din întreg probatoriul depus în cauză, măsura în care poate fi reținut un **raport de cauzalitate direct sau indirect** între faptele imputate și un eventual criteriu invocat, respectiv existența unui raport de analogie sau comparabilitate între persoane în privința cărora s-a indus un tratament mai puțin favorabil.

12. Raportat la prezenta cauză, Colegiul Director are în vedere cele 2 capete de cerere, astfel precum acestea au fost prezentate mai sus.

13. Astfel, față de **primul aspect al solicitării de punct de vedere**, Colegiul consideră că probele depuse nu sunt suficiente, respectiv **fapta nu se confirmă**, copilul putând să își desfășoare studiile în unitatea de învățământ.

14. Față de al doilea aspect al solicitării de punct de vedere, respectiv acuzațiile ce îl privesc pe directorul școlii, reținem neincidența OG nr.137/2000, republicată, față de caracterul penal al faptelor reclamate (tortura, abuzul în serviciu contra intereselor persoanelor, abuzul în serviciu prin îngrădirea unor drepturi și neglijența în serviciu).

15. Totuși, având în vedere faptul că interdicția impusă de Unitatea de Învățământ în speță, mamei copilului, însoțitor al unei persoane cu dizabilități, de a participa la orele de curs, poate constitui o faptă de discriminare, prin efectele indirecte pe care le poate avea asupra copilului suferind de o dizabilitate, acesta fiind pus în imposibilitatea de a urma, exercita dreptul la educație, în lipsa unui însoțitor. Reținem că sarcina de a susține o persoană cu dizabilități, respectiv Sindrom DOWN, revine în primul rând însoțitorului legal.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Se respinge excepția lipsei calității procesuale pasive a reclamatului invocată de partea reclamată, A L
2. Se respinge excepția lipsei obiectului, față de obiectul prezentei cauze;
3. În ce privește solicitarea din partea petentei de a e mite un punct de vedere, probele depuse nu sunt suficiente, respectiv fapta nu se confirmă, copilul putând să își desfășoare studiile în unitatea de învățământ;
4. Referitor la acuzațiile ce îl privesc pe directorul școlii, se reține neincidența OG nr.137/2000, republicată, față de caracterul penal al faptelor reclamate;
5. Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării recomandă Unității de Învățământ în speță, să adopte toate măsurile necesare pentru a asigura exercitarea dreptului la educație al copilului cu dizabilitate – Sindrom DOWN;
6. Clasarea dosarului;
7. Se va răspunde părților în sensul celor hotărâte;
8. O copie a hotărârii se va transmite părților;

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul.

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC - Membru

JURA CRISTIAN -Membru

IOANA POP- Membru

VASILE ALEXANDRU VASILE - Membru

VLAȘ CLAUDIA SORINA - Membru

Hotarare redactata de: Vasile Alexandru Vasile – Membru Colegiul Director
Vasile Daniel – Asistent Colegiul Director

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ,** constituie de drept titlu executoriu.